

Література:

1. Иорданова Н.А. К вопросу о коммуникативной комфортности в полинациональной группе. *Український медичний альманах. Науково-практичний журнал*. 2010. Том 13. № 3. С. 27–29.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-173-2-12>

ЕТНОПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ З АЗЕРБАЙДЖАНУ І ТУРКМЕНІСТАНУ

Сєдойкіна Т. М.

*старший викладач кафедри гуманітарних наук
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

Сєдойкіна Д. І.

*студентка 3 курсу гуманітарного факультету
спеціальність: Психологія
Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
м. Харків, Україна*

Зростання економічних і культурних зв'язків веде до формування мультикультурного суспільства [1, с. 3]. Глобалізація сучасного світу є головним чинником інтенсифікації мобільності студентів, потік яких зростає кожного року.

Процес входження іноземних студентів у нове освітньо-культурне середовище супроводжується набуттям нового соціального досвіду, пристосуванням до нових побутових умов, нових вимог навчального процесу, формуванням нових особистісних якостей. Функціонально-поведінкова складова національних культур, нове середовище, стиль викладання впливають на навчальний процес. Врахування етнопсихологічних та національно-культурних особливостей іноземних студентів є важливим під час вибору засобів соціально-педагогічного та психологічного впливу на представників різних регіонів та різних етносів [4, с. 208]. Особистий контакт зі студентами, знайомство з їх культурою сприяють покращенню взаєморозуміння і вдосконаленню комунікації між викладачами і студентами.

До України приїжджають представники більш ніж 40 країн. Найчисленнішими серед контингенту іноземних студентів у вишах є представники Азербайджану і Туркменістану.

Щоб зацікавити азербайджанських і туркменських студентів та організувати їхнє продуктивне навчання, викладач має дослідити ментальні особливості цього контингенту, традиції їхнього виховання та освіти, специфіку долучення їх до нових соціокультурних реалій.

За своїм характером представники Азербайджану допитливі, кмітливі, волелюбні, виконують дані ними обіцянки. Не можна не враховувати високу емоційність азербайджанців. При спілкуванні з азербайджанцями слід виявляти більше такту, поваги, довіри, дружнього ставлення [2, с. 190-191]. Неповажне ставлення до них або їх близьких майже завжди сприймається як зазіхання на їхню честь та гідність, може викликати гостру реакцію у відповідь. У конфліктних ситуаціях вони схильні вирішувати питання з позиції сили, незалежно від того мають рацію вони чи ні. Більшість з них сумлінно вчиться, але люблять хвалитися своїми успіхами, роблять все, щоб інші люди звертали на них увагу. Охоче спілкуються та взаємодіють зі студентами інших національностей.

Студенти-туркмени привітні й доброзичливі, поважають старших, невибагливі в побуті, спокійно ставляться до поганих оцінок, слабо реагують на зауваження щодо відвідування занять або невиконання навчального плану. Уміння контактувати й працювати в команді підсилюється такими національними рисами характеру, як дисциплінованість, працьовитість, чесність.

За темпераментом вони не надто швидкі, небагатослівні, ввічливі самолюбиві, у свій внутрішній світ не пускають навіть після довгого знайомства [3, с. 98]. Тобто вони не підготовлені до демократичного стилю спілкування викладачів і студентів, прийнятого в Україні.

Національно-психологічними особливостями студентів Азербайджану і Туркменістану є висока емоційність, войовничість, волелюбність. Представники цих етногруп мають розвинуте, загострене відчуття національної гідності, самолюбство та самоповагу, неприйняття влади над собою, велику прихильність до національних традицій та звичок, родову згуртованість та відповідальність. На ці особливості характеру слід звертати увагу в роботі з азербайджанцями і туркменами.

Врахування етнопсихологічних особливостей розглянутого контингенту вимагає від викладача визначення прийнятих для цих етносів тих чи інших форм і методів навчання, дозволить попередити можливі міжетнічні конфлікти. У той же час взаєморозуміння і доброзичливі

відносини між студентами групи сприяють її ефективній діяльності, створюють комфортні умови для успішного навчального процесу.

Знання етнокультурних та етнопсихологічних особливостей азербайджанських і туркменських студентів допомагає викладачеві будувати свої стосунки зі студентами таким чином, щоб вони могли вільно виражати себе як особистість, брати участь у навчально-виховному процесі як його активно діючий суб'єкт.

Література:

1. Бойко З. В. Этнопсихологические особенности уверенности у различных групп студентов [Текст]: автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.05. Рос. ун-т дружбы народов. Москва, 2009. 19 с.

2. Крысько В. Г. Этническая психология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва: Издательский центр «Академия», 2002. 320 с.

3. Павленко В. М. Етнопсихологія: підручник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 448 с.

4. Рижанова А. О. Соціалізація студентської молоді в умовах інформаційного суспільства. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2009. Вип. 27. С. 202–210.